

Ecaterina Oana Brîndaș, *Motivul mântuirii în capodopere ale literaturii universale*, Editura Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012, 273 pagini.

Alexandra Denisa IGNA
Universitatea din Oradea

Cartea doamnei Ecaterina Oana Brîndaș, lector universitar de limba engleză la Universitatea Emanuel din Oradea, prezintă o examinare comparativă a motivului biblic al mântuirii în capodopere ale literaturii universale. Autoarea pornește de la premisa că orice operă de valoare este implicit religioasă și explică acest lucru prin natura inspirației ca prezență divină și impuls creator. Despre relația Bibliei cu literatura s-a scris foarte mult. Bibliografia de la sfârșitul cărții confirmă și îndrumă în această privință. *Motivul mântuirii în capodopere ale literaturii universale* are ca obiect de cercetare un sentiment religios, nostalgia paradisului, care legitimizează întreaga viață și trudă a omului, așa cum apare acest sentiment în sublimarea literară a celor mai mari scriitori ai lumii. O temă atât de generoasă și vastă, nu ușor de cercetat, avea nevoie în prealabil de lămurirea unor concepte operaționale, teologice și de literatură comparată, precum: motiv, influențe, izvoare, paralelisme și o largă arie semantică a cuvântului mântuire: păcat, pedeapsă, exil, răscumpărare, jertfă, suferință, izbăvire,

legământ, predestinare, destin, liber arbitru, iubire. Un întreg capitol introductiv este consacrat explicării meticuloase a acestor termeni. Din mulțimea termenilor cvasisinonimici, cel de *mântuire* (de la ebraicul *yesa*) și corespondentul grecesc *soteria*, beneficiază de explicitări într-o gamă largă de înțelesuri apropiate: “Mântuirea, ca termen general, denotă izbăvire de mai multe tipuri. Termenul era folosit din cele mai vechi timpuri (în limba și literatura ebraică și greacă) având sensuri mai largi, de la a desemna vindecarea unei boli, siguranța în călătorie, protejarea de diverse pericole, până la răscumpărarea sau eliberarea de sclavie, salvarea dintr-o primejdie sau chiar de moarte” (p.21).

Autoarea a selectat apoi, de pe întreaga întindere a literaturii universale, după criterii istorice și estetice obiective, dar și subiective, filtrate prin gustul și educația proprie, cele mai reprezentative opere literare despre aspirația omului spre mântuire. Din mulțimea greu de cuprins a operelor pe această temă, doctoranda selectează, în scopuri bine definite și motivate, următoarele șase capodopere: *Epopoea lui Ghilgameș*, *Divina comedie* de Dante, *Paradisul pierdut*, de John Milton, *Faust* de Goethe, *Crimă și pedeapsă*, *Frații Karamazov* de F.M. Dostoievski. Fiecărei capodopere i se dedică câte un capitol, din cele șapte ale cărții, inclusiv cel introductiv, despre conceptul de mântuire.

Observațiile autoarei privind motivul mântuirii în capodopere ale literaturii universale se fac prin raportarea permanentă la înțelesurile din *Vechiul și Noul Testament*. Motivul mântuirii în aceste opere se analizează, considerăm, în mod corect și ingenios, pe două trepte spirituale:

politeistă (sumero-babiloniană) și monoteistă (ebraică și creștină). Dintre treptele creștine spre mântuire se aleg pentru ilustrare opere care exprimă credința catolică, protestant-puritană, deist-iluministă și ortodoxă.

În *Epopoea lui Ghilgameș*, cel mai vechi poem epic al omenirii (mileniul III î.e.n.), autoarea conturează un vechi mit estetic, politeist, al înveșnicirii omului prin creație: „Omul nu-și poate depăși moartea decât prin creație. Doar arta îl poate îngemăna cu veșnicia. Privirea lui de vultur acoperă cu mândrie cetatea. Aici era zidit tot ce căutase zadarnic în lume: glorie, viață veșnică, într-un cuvânt nemurirea” (p.47). Interesante sunt examinările pe diferite trepte ale spiritualității creștine monoteiste ale concepției despre mântuire la marii scriitori. Lui Dante, de exemplu, prin prisma concepției catolice, observă cu ilustrări convingătoare autoarea, îi place să-l vadă pe om în drumul ascensional prin târâmurile metafizice ale infernului, purgatoriului și paradisiului. Puritanul John Milton îl coboară pe Adam din paradis pe pământ. Faust-ul lui Goethe, în epoca luminilor, suferă mai mult din cauza limitării cunoștințelor omenești. Personajele lui Dostoievski întrevăd drumul spre mântuire prin suferință roditoare și credință sinceră în Mântuitorul lumii.

Suntem încredințați că cititorii vor găsi aici cele mai ingenioase soluții ale aspirației spre mântuire, așa cum s-au infiltrat ele în creațiile literare ale unor scriitori laici. De la *Epopoea lui Ghilgameș*, la Dante, John Milton, Goethe și Dostoievski, drumul alegoric spre mântuire cere eforturi omenești, credință, răspundere personală, părtășie cu Creatorul, devotament public, smerenie, suferință. *Motivul mântuirii în capodopere ale literaturii universale* este o carte pentru inimă, minte, suflet și cultură. Ea se citește cu încântare și folos de toți cei interesați de itinerariile, mai mult sau mai puțin alegorice, ale desăvârșirii omului pentru mântuire.